

Startnotitie Internationale Wassenaarders

oktober 2021

1. Inleiding

Wassenaar is een internationaal dorp. Een aanzienlijk aantal van onze inwoners zijn buitenlandse werknemers die tijdelijk in Nederland werken, functionarissen die hun land in Nederland vertegenwoordigen (corps diplomatique) en mensen die in Nederland geboren zijn, bijvoorbeeld voor werk lange tijd in het buitenland hebben gewoond, en weer terug naar Nederland gekomen zijn. Ze kiezen Wassenaar als hun woonplaats omdat het dicht bij hun werk is, vanwege de prettige woonomgeving en voorzieningen zoals internationaal onderwijs. Een eenduidig begrip voor deze groep inwoners is er nog niet en zal onderdeel van onderzoek zijn. In deze startnotitie is er voor gekozen om nu de twee termen "expat" en "international" te gebruiken.

Naar schatting is een op de vijf inwoner van Wassenaar expat/international of corps diplomatique. Daarmee vormen ze een groot onderdeel van de bevolking. Expats die in Wassenaar wonen blijven gemiddeld langer in Wassenaar wonen dan andere expats in andere steden. Dit betekent dat er een flinke groep inwoners is die mee zouden kunnen draaien in het verengingsleven of als vrijwilligers dingen zouden kunnen doen. Door te onderzoeken in hoeverre dit gebeurt en wat er nodig is om dit verder te stimuleren kunnen we het potentieel van internationals benutten.

In het Coalitieakkoord en in het Programma Wassenaar 2030 is opgenomen dat we als gemeente deze internationals op een goede manier willen faciliteren en ze meer willen betrekken en verbinden. Er ligt immers een enorme kans om zo meer mensen mee te laten doen. Tegelijkertijd sluiten we onze ogen niet voor nadelen aan het gastheerschap.

In de commissie Bestuur & Middelen van 11 februari 2020 hebben de raad en de Burgemeester als portefeuillehouder ook geconcludeerd dat een nota met feiten en cijfers het gesprek hierover verder zou helpen. Net als voor elk nieuw beleid beginnen we met een startnotitie.

Programma Wassenaar 2030

- Net als voor onze Wassenaarders bieden we aan onze internationals 'a home away from home' met goede voorzieningen;
- Ook de internationale gemeenschap moet betrokken worden. Zij zijn van grote waarde voor Wassenaar, omdat ze de lokale economie stimuleren en reuring, vernieuwing en verjonging brengen. Dit gevoel en besef moet door alle inwoners gedragen worden;
- Wassenaar wordt gewaardeerd als "gastheer" voor de internationale gemeenschap (internationals/expats en corps diplomatiek). Ingezet wordt op het versterken van deze positie en het betrekken van inwoners met een internationale achtergrond bij de Wassenaarse samenleving.
- Verschillende lokale initiatieven in relatie tot internationals in beeld brengen met als doel om deze aan elkaar te verbinden en waar nodig te versterken.

2. Doelstelling

In Wassenaar doet iedereen mee. Daarbij is het logisch om te kijken naar expats: het gaat om veel inwoners en we kunnen constateren dat het soms lijkt alsof hun wereld wat gescheiden is. Ondanks dat er al heel lang expats in ons dorp wonen, is er nog niet eerder integraal beleid voor deze groep gemaakt. Hierdoor blijven veel kansen liggen.

Het doel van de Nota internationale Wassenaarders is om de effecten van het gastheerschap in kaart te brengen en in beeld te krijgen hoe internationals met de samenleving verweven zijn en wat er bij deze groep speelt. Waar mogelijk onderbouwen we dit met feiten en cijfers.

Dit maakt het mogelijk om bij het opstellen van beleid oog te hebben voor de internationale inwoners en hun behoeftes. We maken immers beleid voor alle Wassenaarders. De nota bevat concrete beleidsaanbevelingen om te zorgen dat internationals betrokken worden, de voordelen van het gastheerschap gemaximaliseerd worden en de nadelen ervan geminimaliseerd. Op deze manier pakken we als internationaal dorp de kansen die dit met zich meebrengt en zorgen we dat iedereen meedoet.

3. Thema's

Om het gesprek over expats/internationals verder te helpen, worden in de nota zeven thema's behandeld: wie zijn de expats/internationals, de economische impact, de sociale en maatschappelijke impact, regionale impact, gemeentelijke dienstverlening, onderwijs en partners .

Wie zijn de expats/internationals?

Om het gemeenschappelijke begrippenkader te voeden, verzamelen we een aantal definities van het begrip international en expat om tot een duidelijke omschrijving te komen van deze groep inwoners en een eenduidige omschrijving te kiezen. Hierbij gaan we verder dan de nauwe definitie van werknemer die tijdelijk voor werk in het buitenland woont. Daarnaast wordt in beeld gebracht waaruit de groep internationals in Wassenaar bestaat: hoeveel internationals zijn er, waar komen ze vandaan, hoelang blijven ze hier?

Speciale aandacht hierbij gaat uit naar de mensen die in Nederland geboren zijn, maar bijvoorbeeld voor werk lange tijd in het buitenland hebben gewoond en weer terug naar Nederland gekomen zijn. Een deel van hen kiest er bewust voor om in Wassenaar te gaan wonen vanwege het internationale karakter van ons dorp. Deze groep kent Nederland, is erg internationaal georiënteerd en weet hoe het is om als expat te leven. Mogelijk kunnen ze daardoor een belangrijke verbindende schakel zijn.

Economische impact

Een voor de hand liggende meerwaarde die expats bieden is een economische. Ze geven immers geld uit. In de nota wordt onderzocht wat hun impact is op de lokale economie, de huizenmarkt, onderwijs (grote werkgever), middenstand en andere economische thema's, en of hierop gestuurd kan worden.

Coalitieakkoord

- De gemeente faciliteert de grote diplomaten- en expatgemeenschap op een goede manier, onder meer met Engelstalige dienstverlening.
- Het onderwijsaanbod in Wassenaar is goed, divers en internationaal.

Sociale en maatschappelijke impact

Wassenaar is een maatschappelijk actief dorp. Veel inwoners verrichten vrijwilligerswerk of willen dit gaan doen. Een terugkerend beeld is dat internationals in mindere mate deelnemen aan maatschappelijke activiteiten. In het onderzoek wordt geprobeerd hier informatie over te verzamelen. Bijvoorbeeld over de deelname en impact bij sportclubs, de deelname aan buurt- en wijkverenigingen en culturele activiteiten. Indien nodig kijken we samen met deze partners naar de mogelijkheden om deelname en integratie duurzaam te vergroten.

Regionale impact

Doordat Wassenaar een prettige woonomgeving biedt, wordt de hele regio aantrekkelijker voor internationale organisaties en bedrijven. De medewerkers van deze internationale organisaties en bedrijven hebben immers de mogelijkheid in een fijne omgeving te gaan wonen. Het doel is om deze voordelen voor de regio meer te gebruiken als hefboom om Wassenaarse belangen te realiseren. Daarvoor is het belangrijk om de regionale impact van expats in beeld te brengen en strategieën te ontwikkelen waarmee we ons gastheerschap regionaal kunnen benutten.

Gemeentelijke dienstverlening

De gemeente heeft zelf direct contact met internationals door de gemeentelijke diensten die we ook aan hen leveren. Daarom brengen we de interactie tussen de expats en de gemeente als overheid in kaart. Van welke diensten en voorzieningen maken ze gebruik en wat doet de gemeente nu al voor ze? Als blijkt dat hier problemen mee zijn, doen we ook beleidsvoorstellen om die aan te pakken. Hierbij hebben we ook aandacht voor de gemeentelijke zorgtaken. Weten de expats hier de weg te vinden, met welke wet- en regelgeving hebben ze te maken en kunnen we als gemeente aansluiten bij hun behoeften? Daarnaast hebben we ook bijzondere aandacht voor internationals tijdens gemeenteraadsverkiezingen. De gemeente plaatst voor deze groep relevante informatie op de gemeentelijke website, bijvoorbeeld wanneer je wel of niet mag stemmen, hoe je kan stemmen en waar dat mogelijk is.

Onderwijs

In Wassenaar zijn drie middelbare scholen die internationaal onderwijs aanbieden: Rijnlands Lyceum, American School The Hague en de Indonesian School. We gaan in kaart brengen wat de invloed is op de vraag en het aanbod aan onderwijs in Wassenaar en wat de aanwezigheid van deze scholen betekent voor bijvoorbeeld de voorzieningen en werkgelegenheid in het dorp.

Partners

Op het gebied van internationals heeft de gemeente vele partners, bijvoorbeeld scholen, sport-, wijk- en buurtverenigingen en ook de lokale media en werkgevers zijn goede partners. Zij hebben contact met expats en zijn daarmee een belangrijke bron voor het aanleveren van feiten en cijfers. Tegelijkertijd hebben zij contact met internationals op een manier die de gemeente nooit kan hebben, bijvoorbeeld omdat ze internationale ouders spreken of door het versturen van nieuwsbrieven. Daarmee zijn ze voor de gemeente een belangrijke partner bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid voor internationals.

4. Dataverzameling

Voor deze nota zijn geen financiële middelen gereserveerd. Dat betekent dat het onderzoek voor een groot gedeelte zal bestaan uit deskresearch en dat gebruik zal worden gemaakt van bestaande onderzoeken, cijfers en analyses. Nieuwe informatie zal zo veel mogelijk verzameld worden binnen bestaande werkzaamheden. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van bestaande overlegstructuren en communicatiekanalen.

In Wassenaar werken we van buiten naar binnen. Daarom betrekken we bij het opstellen van de nota de expertise van onze partners. Bijvoorbeeld door sport-, wijk- en buurtverenigingen te betrekken en te bevragen, maar ook andere vergelijkbare gemeenten. Daarbij maken we gebruik van vernieuwende werkvormen, zoals panels, expertgroepen, flitsenquêtes en werkbezoeken. Dit komt de kwaliteit van de nota ten goede. Daarnaast versterken we ons netwerk als gemeente door deze groepen te betrekken bij het opstellen van de nota.

5. Afbakening

Er zijn geen extra financiële middelen voor deze nota gereserveerd. Het werk zal worden gedaan door onze eigen mensen binnen de organisatie. Dit heeft invloed op de mate waarin naast de bestaande bronnen en werkzaamheden, nieuwe informatie wordt verzameld en op de snelheid waarmee de nota wordt ontwikkeld. In de nota zullen beleidsaanbevelingen komen die mogelijk een financiële impact hebben. Vanzelfsprekend zullen die in de te realiseren nota met nadere voorstellen worden onderbouwd en voorgelegd.

6. Planning

Wat	Wanneer
Bespreken Startnotitie in de commissie	2 november
Vaststellen Startnotitie in de Raad	16 november
Stakeholderanalyse	Q4 2021
Data verzamelen	Q4 2021 – Q2 2022
Beleidsvoorstellen ontwikkelen	Q2 2022
Eerste feiten en cijfers gereed	Februari 2022
Conceptversie bespreken met belanghebbenden	Q2 2022
Conceptversie nota naar B&W	Q3 2022
Nota naar commissie B&M	Q3 2022

Nota naar raad	Q3 2022
----------------	---------